

Georgian A: literature – Higher level – Paper 1
Géorgien A : littérature – Niveau supérieur – Épreuve 1
Georgiano A: literatura – Nivel superior – Prueba 1

Wednesday 10 May 2017 (afternoon)
Mercredi 10 mai 2017 (après-midi)
Miércoles 10 de mayo de 2017 (tarde)

2 hours / 2 heures / 2 horas

Instructions to candidates

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a literary commentary on one passage only.
- The maximum mark for this examination paper is **[20 marks]**.

Instructions destinées aux candidats

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire littéraire sur un seul des passages.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est de **[20 points]**.

Instrucciones para los alumnos

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario literario sobre un solo pasaje.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es **[20 puntos]**.

დანერეთ ერთ-ერთი ტექსტის ლიტერატურული კომენტარი:

1.

კიბეზე უხალისოდ ავდიოდი. დერეფნის კარი ღია დამხვდა, ოთახის კარი შევალე და ადგილზე გავქვავდი. ტანში ჟრუანტელმა დამიარა, მუხლები მომეკვეთა. ჩემი ოთახი სავსე იყო მეზობლებით. ისინი გარს შემოხვეოდნენ სანოლს, რომელზეც შუახნის ქალარა, საოცრად დაღლილი, თეთრი სახის, გამხდარი ქალი იჯდა. იგი ოდნავ ილიმებოდა და სუსტი ხმით ყვებოდა რალაცას. ჩემთვის ყურადღება არავის მოუქცევია. ქალარა ქალმა მშვიდად შემხედა, ცოტა ხანს მიყურა. მერე ისევ განაგრძო ამბავი. მეზობლები სინანულით თავებს იქნევდნენ აქეთ-იქით, ქალარა ქალმა უცებ საუბარი შეწყვიტა და ისევ დამაცქერდა, ახლა უფრო ხანგრძლივად და დაჟინებით, მერე თვალები მეზობლებისაკენ გაექცა.

10 მეზობლები კარისკენ შემოტრიალდნენ. ოთახში სამარისებური სიჩუმე ჩამოვარდა. მე მესმოდა მხოლოდ ჩემი გულისცემა, ვიდაცის სკამის სულისწამლები ქრიალი, მეტი არაფერი. ქალარა ქალი თვალს არ მაცილებდა, მერე მან შეშინებული თვალებით შეხედა ჩემი კარის მეზობელს, ელიკოს. ელიკომ თავი დაუქნია თანხმობის ნიშნად, მაშინ ქალარა ქალი ადგა, მას ხელები და ტუჩები უკანკალებდა.

15 იგი საოცრად ჰგავდა იმ ქალს, რომელმაც ამ ოთახში 12 წლის წინ, ღამის ოთხ საათზე გამაღვიძა, პირფვარი გადამსახა და მკერდზე მაკოცა. მერე იგი წაიყვანა ორმა მამაკაცმა, რომელთაგან ერთი შეშინებული ჩანდა, მეორე კი ილიმებოდა და პირი ვერცხლის კბილებით ჰქონდა გამოტენილი. ეს იყო ჩემი დედა. ახლა მე და მას სულ სამი ნაბიჯი გვააცილებდა. იგი მოდიოდა ჩემკენ ნელი, ძალიან ნელი ნაბიჯით,

20 უკვე მესმოდა მისი სუნთქვა, მინდოდა, შევბრუნებულიყავი და გავქცეულიყავი, მაგრამ არ შემიძლო. მე უბრალოდ დავხუჭე თვალები და ველოდი, რა მოხდებოდა. მერე მე ვიგრძენი მისი თავი ჩემს მხარზე და გავიგონე ჩუმი ჩურჩული:

– გამარჯობა, შვილო... მე მივხვდი, რომ იგი ელოდა პასუხს, – გამარჯობა, დედა, – მაგრამ ვერ შევძელი.

25 – გამარჯობათ, ქალბატონო!.. – ვთქვი და ტირილი დავინწყე...
სამზარეულოში ვზივარ და უნივერსიტეტის წინ ჩარიგებულ ქაღრებს ვუცქერ. ერთი, ორი, სამი, ოთხი. მეზობლები დანვნიენ, ალბათ. ელიკო აღარ შემოდის და აღარ მეუბნება – შედი, ბიჭო, ოთახში, ქვა ხომ არ ხარ, ცოდვია ის ქალი... ხუთი, ექვსი... ალბათ, ისიც დანვა, არაფერი არ მკითხა, რომელ კურსზე ვარ, რომელ

30 ფაკულტეტზე ვსწავლობ, როგორ ვარ... შვიდი, შვიდი ჭადარია... ახლა შევალ ოთახში და ვეტყვი: – დაიძინე, დედა? ეს რა კითხვაა... ვკითხავ, როგორ ხარ, დედა, ან არ გენყინოთ, ქალბატონო... არა, ამის თქმა არ შეიძლება... ახლა შევალ და რამეს ვეტყვი. რას? არ ვიცი... იქნებ, თვითონ მითხრას რამე... ფრთხილად შევალე ოთახის კარი. დედას ხელები ამოედო თავქვეშ და ჭერს უცქერდა. ჩემ სანოლთან მივედი

35 და დავნექი. ვინექი, ალბათ, ერთი საათი, იქნებ, ორი, იქნებ, ერთი წუთი ან მთელი 12 წელიწადი. გავიხსენე დრო იმ დღიდან დღემდე, დავხუჭე თვალები და თვალწინ დადგა ყველაფერი, ისე ცხადლივ, როგორც ის შვიდი ჭადარი, მაგრამ არსად არ იყო დედა, ვიყავი ან მარტო, ან სხვასთან, ვიყავი ყველგან და ყველასთან და არსად არ იყო დედა. ახლა მე და ის ვიყავით ერთ ოთახში, ახლა ჩვენ ვინექით ოთახის

40 სხვადასხვა კუთხეში ერთნაირად უბედურები, რადგან ეს ბედნიერი დღე დადგა.

– თემურ! – გავიგონე ძალიან ჩუმი ხმა. ხმა ვერ ამოვიღე, გული ყელში მომეჭვინა. დედა ადგა, მას კოჭებამდეთეთრი პერანგი ეცვა და მოჩვენებასავით უახლოვდებოდა ჩემს სანოლს.

- თემურ, რამხელა ხარ, ბიჭო! რამ გაგზარდა, დედა, ვინ გაგზარდა, ჩემო ბიჭო, ჩემო თემიკო? შენ იცი, რომ ხვალ ოცი წლის ხდები?.. რატომ, რატომ მერე? რატომ რვა წლის არ ხარ ისევ, ჩემო პატარა ბიჭო, მე ლოგინიდან წამოვდექი, ტანზე ჩავიცვი და ოთახიდან ფეხაკრეფით გამოვვიდი...
- 45 დილით დავბრუნდი... ეს ჩემი სახლის სადარბაზოა, ერთი საფეხური, მეორე, მესამე, მეოთხე, მეხუთე, მეექვსე, ნეტავ რამდენი საფეხურია?.. მე მეოთხე სართულზე ვცხოვრობ, ესე იგი, რვაჯერ თერთმეტი... რამდენია რვაჯერ თერთმეტი?.. რვაჯერ თერთმეტი ბევრია... მთელი სიცოცხლე უნდა იარო, მთელი სიცოცხლე, ბოლოში რომ მიხვიდე... რვაჯერ თერთმეტი... ელექტრონის ღილაკს ხელი დავაჭირე და ვიდრე დარეკავდა, კარი გაიღო. კარში იდგა დედა, ჩემი დედა, ჭალარა და ლამაზი, ისეთი ლამაზი, როგორიც თორმეტი წლის წინ, როდესაც იგი
- 55 მსოფლიოში ყველა დედაზე ლამაზი იყო.
– გამარჯობა, დედა! – ვთქვი მე. დედა იდგა კარში. იგი არ ტიროდა, იგი იღიმებოდა, თვალებიდან მდუღარე ცრემლები ჩამოსდიოდა და აცახცახებულ ნიკაპთან ეკვრებოდა.
– გამარჯობა, დედა! – გავიმეორე მე.

ნოდარ დუმბაძე, მზიანი ღამე (1967)

2.

„სხვა საქართველო სად არი?“
გრ. ორბელიანი

ქარი გიმღერის ნანასა,
ზღაპარს გიამბობს ჭადარი...
5 ქენნამ ალერსით ამავესო
ეჭვებით ნაავადარი...
საქართველოო ლამაზო...
„სხვა საქართველო სად არი?“
ცა ვარსკვლავებით ინთება,
10 ცა – არცა რისი სადარი...
მთვარე რომ ამობრწყინდება,
გული გაფრენად მზად არი...
დიდება, შენი დიდება
სხვა საქართველო სად არი?“
15 მინდვრები, ქართლის მინდვრები,
ქედები მხარგაშლილები...
მთაში – ტყე დანაბინდები,
ტყეში – ქორბუდა¹ ირმები...

ლურჯი ბალახი მხარამდი,
20 მწყერი გოგმანობს ბალახში...
თეთნულდზე² – თოვლი მარადი,
ვენახზე – მზე და ბადახში³...
სხვა საქართველო ვინ ნახა?
„სხვა საქართველო სად არი?“

25 აქ დაიბადა „სულიკო“,
მზისკენ გაფრინდა „მერანი“...
და თუნდაც გადმოსულიყო
მტერი შმაგი და ვერანი,
მარჯვენს მოსჭრიდა ალუდა⁴,
30 სით გაუშვებდა ლელაი⁵?
აქ დაიბადა „სულიკო“,
მზისკენ გაფრინდა „მერანი“...

მთათ ორბის ფრთები მოისხეს,
ცაში ასულა ძერაი,
35 დაბლა შრიალებს მოლისებრ
ყანაი გაუყელავი...
ფიქრს დაუღლია ონისე⁶,
ბახტრიონს მიდის ლელაი...
მთათ ორბის ფრთები მოისხეს,
40 ცაში ასულა ძერაი...

ქარი გიმღერის ნანასა,
ზღაპარს ვიამბობს ჭადარი...
ძენნამ ალერსით ამავესო
ეჭვებით ნაავადარი...
45 საქართველოო ლამაზო,
„სხვა საქართველო სად არი?“

ანა კალანდაძე, *საქართველოო ლამაზო* (1940)

-
- ¹ ქორბუდა – ხარირემი, რომელსაც დატოტვილი რქები აქვს
² თეთნულდი – მწვერვალი კავკასიონზე
³ ბადახში – წითელი ფერის ძვირფასი ქვა, ლალი
⁴ ალუდა – ვაჟა-ფშაველას პოემის გმირი
⁵ ლელა – ვაჟა-ფშაველას პოემის გმირი
⁶ ონისე – ალ.ყაზბეგის ნაწარმოების პერსონაჟი
-